

**PĂRINȚI ȘI SCRITORI
BISERICEȘTI**

SERIE NOUĂ

7

**SFÂNTUL TEOFAN MĂRTURISITORUL
Cronografia**

*Traducere din limba greacă, studiu introductiv și note
de Mihai ȚIPĂU*

**Carte publicată cu binecuvântarea
Preafericitului Părinte
DANIEL
Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române**

**Editura BASILICA a Patriarhiei Române
București – 2012**

nostru, în cel de-al nouălea an al împărăției lui Constans, nepotul lui Heraclie, indictionul al VIII-lea⁵⁴⁰. Constans, aflând și umplându-se de mânie, i-a adus la Constantinopol pe Sfântul Martin și pe Maxim, i-a chinuit și i-a trimis în exil în Cherson și în Klimata⁵⁴¹. Și i-a pedepsit și pe mulți dintre episcopii apuseni.

După exilarea lui Martin, a fost hirotonit papă al Romei Agaton. Acesta, împins de zelul pentru Dumnezeu, a reunit și el un sfânt sinod și a respins erezia monoteiștilor, explicând cele două voințe și lucrări.

Fiind astfel tulburată Biserica de către împărați și de către ierarhii cei lipsiți de evlavie, s-a ridicat pustiitorul Amalec, lovindu-ne pe noi, poporul lui Hristos, și a avut loc prima prăbușire îngrozitoare a armatei romane – mă refer la vărsarea de sânge de la Gabitha, Hiermuchas și Dathesmos. După care [a urmat] cucerirea Palestinei, a Cezareei și a Ierusalimului, apoi dezastrul egiptean și, în continuare, robirea pământurilor și a insulelor și a întregii Romanii; apoi pierderea totală a armatei și flotei romane în Fenicia, pustiirea tuturor popoarelor și locurilor creștine, care nu a încetat până când prigonitorul Bisericii nu a fost ucis în mod jalnic în Sicilia⁵⁴².

Anii lumii 6122. De la dumnezeiasca Întrupare: 622 ani.

Împăratul romanilor Heraclie, ani 31.21. Conducătorul arabilor Mahomed, ani 9.9. Episcopul Constantinopolului Serghie, ani 29.22. Episcopul Ierusalimului Zaharia, ani 22.22. Episcopul Alexandriei Gheorghe, ani 14.12.

În acest an a încetat din viață Mahomed, conducătorul și falsul proroc al saracinilor, după ce l-a numit succesori al lui pe ruda sa, Abubacharos. În același an a venit știrea despre acesta⁵⁴³ și s-au înfricoșat cu toții. La începutul venirii sale, evreeii cei înșelați au crezut că acesta era Hristosul așteptat de ei, astfel că și unii dintre fruntașii lor au trecut de partea lui, au acceptat religia lui și au lăsat-o pe cea a lui Moise, cel care l-a văzut pe Dumnezeu. Cei care au făcut aceasta erau zece la număr și au stat cu el până lauciderea

⁵⁴⁰ Sinodul a avut loc la Lateran în anul 649; v. *The Chronicle*, p. 463.

⁵⁴¹ Klimata erau regiuni din sudul Peninsulei Crimeea; v. *The Chronicle*, p. 463.

⁵⁴² Textul se referă la împăratul Constans al II-lea (641-668).

⁵⁴³ Adică despre Mahomed.

sa⁵⁴⁴. Când l-au văzut că mănâncă carne de cămilă, au știut că acesta nu era cel pe care îl credeau și nu știau ce să facă. Fiindu-le frică să lase religia lui, acești [oameni] jalnici l-au învățat lucruri nelegiuite împotriva noastră, a creștinilor. Și stăteau împreună cu el.

Socotesc [că este] necesar să povestesc despre neamul acestuia. El provenea dintr-un trib foarte răspândit, din Ismail, fiul lui Avraam. Căci Nizaros, urmașul lui Ismail, este proclamat tatăl tuturor arabilor. El a avut doi fii, pe Mudaros și pe Rhabias. Mudaros i-a avut pe Kurasos, pe Kaisos, pe Themimes, pe Asados și pe alții, necunoscuți. Toți aceștia locuiau în deșertul Madianitis și își creșteau animalele în acesta, locuind în corturi. Sunt și unii care se află mai înăuntru decât aceștia, care nu sunt din tribul lor, ci din cel al lui Iektan, așa-numiții amaniiți, adică homeriți. Iar unii dintre ei făceau comerț pe cămilele lor.

Mai sus-amintitul Mahomed, fiind sărac și orfan, a socotit să intre în slujba unei femei bogate, pe nume Chadiga – care îi era rudă –, ca argat, pentru a merge pe cămilă și a face comerț în Egipt și Palestina. Încet-încet, prinzând îndrăzneală, a intrat în grațiile femeii, care era văduvă, a luat-o de soție și a dobândit cămilele și averea ei. Venind în Palestina, a avut de-a face cu iudei și cu creștini și a căutat [să afle] de la ei niște [chestiuni] scripturale. El avea boala epilepsiei, iar soția sa, când și-a dat seama, s-a întristat foarte tare, pentru că, fiind nobilă, se unise cu un astfel [de om], care nu numai că era sărac, dar și epileptic. El a căutat să o împace, spunând astfel: „Am o vedenie cu un înger pe nume Gavriil și, neîndurând să îl văd, leșin și cad”. Ea, fiindcă avea ca prieten un monah exilat pentru credința sa cea rea, care locuia acolo, i-a spus acestuia totul, chiar și numele îngerului. Iar acesta, dorind să îi facă pe plac, i-a zis: „A spus adevărul. Căci acest înger este trimis la toți prorocii”. Primind vorbele falsului avvă, ea a crezut prima în el și a propovăduit altor femei de un neam cu ea că el este proroc. Și astfel de la femei zvonul a trecut la bărbați, mai întâi la Abubacharos, pe care l-a și lăsat urmaș. Erezia lui a luat în stăpânire regiunea Ethribos⁵⁴⁵, în cele din urmă prin război. [Aceasta s-a întâmplat] mai întâi în ascuns [timp de] 10 ani, prin război la fel 10 ani, iar pe față 9 ani.

⁵⁴⁴ Unele manuscrise conțin în loc de σφαγῆς („uciderea”), φαγῆς („mâncarea”). Astfel, având în vedere și fraza următoare, sensul ar fi: „Până când acesta a mâncat [carne de cămilă]”; v. *The Chronicle*, p. 465.

⁵⁴⁵ Aceasta este Medina, unde în 622 Mahomed a venit de la Mecca.

I-a învățat pe supușii săi că cel care ucide un dușman sau este ucis de un dușman va intra în paradis. Despre paradis spunea că este unul al mâncării și băuturii trupești, al împreunării cu femei [și că are] un râu de vin, miere, lapte și femei, nu dintre cele de aici, ci altele, iar împreunarea era îndelungată și plăcerea de durată. [Și mai afirma] și alte câteva [lucruri] pline de pierzare și de prostie. De asemenea, le spunea să se simpatizeze unii pe ceilalți și să îi ajute pe cei nedreptățiți.

În acest an, indictionul al IV-lea, în ziua a șaptea a lunii noiembrie, s-a născut în Răsărit David, fiul lui Heraclie. În aceeași zi s-a născut și Heraclie, fiul lui Heraclie cel Mic – cel numit și Constantin –, care era fiul lui Heraclie cel Mare. El a fost botezat la Vlaherne de către patriarhul Serghie, în cel de-al V-lea indiction, în ziua a treia a lunii noiembrie.

Conducătorul arabilor Abubacharos: 3 ani.

Episcopul Ierusalimului Modest: 2 ani.

22.1.23.1.13.

În acest an, perșii s-au revoltat unii împotriva altora și s-au războit între ei. În aceeași vreme, împăratul inzilor i-a trimis lui Heraclie, ca felicitări pentru victoria asupra perșilor, multe mărgăritare și pietre prețioase.

Mahomed, care se săvârșise înainte, numise patru emiri pentru a se lupta cu creștinii cei din neamul arabilor. Și au venit în fața unui sat numit Mucheon, în care se afla vicarul⁵⁴⁶ Teodor, vrând să se năpustească asupra arabilor în ziua în care aceștia jertfeau idoloilor. Vicarul, aflând aceasta de la un korasen⁵⁴⁷ pe nume Kutabas, care era plătit de el, i-a adunat pe toți soldații din găzile aflate în deșert și, știind exact de la saracin ziua și ora în care îi vor ataca, i-a atacat în satul numit Mothus și a ucis trei emiri și mare parte a oștirii. A scăpat un emir, Chaledos, pe care ei îl numesc „sabia lui Dumnezeu”.

Unii dintre arabii din apropiere primeau de la împărați mici solde pentru a păzi locurile de intrare în deșert. În acea vreme a sosit un eunuc care le dădea soldele oștirilor și, venind arabii după obicei să își ia solda, eunucul i-a alungat, spunând: „Stăpânul de-abia

⁵⁴⁶ Vicarul era adjunctul prefectului pretoriului; v. *The Chronicle*, p. 694.

⁵⁴⁷ În text: κορασηνός, termen care denumește unul dintre membrii tribului Quraysh.